

Józef Michał Soroka

**RECENZJA PUBLIKACJI: *MODEL SPOŁECZNY
ZINTEGROWANEJ EUROPY. NOWE WYZWANIA
I PERSPEKTYWY* POD REDAKCJĄ JÓZEFA ZARZECZNEGO**

Realizacja modelu społecznego w praktyce jest w dużej mierze zależna od stanu gospodarki, jednocześnie może na ten stan gospodarki wpływać pozytywnie lub negatywnie. Dlatego nieprzypadkowo we Wprowadzeniu Józef Zarzeczny słusznie pisze: „Jak się wydaje, kierunek zmian i modyfikacji sfery socjalnej i społecznej wymaga stałego monitorowania, aby nie przekroczyć subtelnej granicy między wielkością transferów finansowych na zabezpieczenie społeczne i osłony socjalnej a wielkością środków koniecznych na podtrzymanie stałego wzrostu gospodarczego, w tym wymogów wynikających z konkurencyjności globalnej, regionalnej i lokalnej, co może mieć poważne konsekwencje” (s. 7). Stąd też, jego zdaniem, „Celem tej publikacji jest próba odpowiedzi na nowe wyzwania odnoszące się do kwestii zakresu i stopnia realizacji funkcji społecznych oraz socjalnych współczesnego państwa i innych podmiotów” (s. 7).

Wątpliwości może jednak budzić tytuł książki. Wiele badanych kwestii bowiem pokazanych jest w perspektywie historycznej, a model społeczny, jak się wydaje, jest ciągle w procesie kształtowania się. Dlatego bardziej adekwatny byłby tytuł: „Kształtowanie się modelu społecznego zintegrowanej Europy. Nowe wyzwania i perspektywy”

Recenzowana pozycja składa się z Wprowadzenia i dziewięciu tekstów napisanych przez różnych autorów.

Pierwszy tekst merytoryczny jest autorstwa **J. Zarzeczne**go i nosi tytuł „Współczesne wyzwania modernizacyjne a polityka społeczna zintegrowanej Europy”. Jest on dobrym wprowadzeniem do całości opracowania. Autor bowiem stawia generalne pytania, które stoją przed krajami zintegrowanej Europy, w tym m.in. pytanie o efektywność współczesnego państwa dobrobytu i jej uwarunkowania. Zwraca też uwagę na podstawowe problemy, które ma i będzie miała, zwłaszcza w niedalekiej przyszłości, do rozwiązania polityka społeczna w zakresie m.in. starzenia się społeczeństwa oraz pracy kobiet i matek.

Kolejny artykuł pt. „Wartości socjalne jako cel normatywny europejskiego modelu socjalnego” jest autorstwa **K. Zamorskiej**. O ile tekst J. Zarzeczne

problemy natury ogólniejszej, to K. Zamorska porusza konkretną kwestię – modelu socjalnego. Autorka zadaje ważne pytania o charakterze metodologicznym: czy jest jeden model, czy wiele modeli?; jaka jest jego treść?; jak się kształtował i kształtuje dalej?; jak się ma model europejski do amerykańskiego? itp. Trzeba podkreślić, że świetnie daje sobie radę z odpowiedziami na nie, wykazując się przy tym dobrą znajomością dokumentów UE i literatury przedmiotu.

Tekst **J. Sroki** pt. „Stosunki przemysłowe i dialog społeczny w warunkach globalizacji i europeizacji” można bez obaw ocenić jako erudycyjny. Oparty jest na światowej literaturze i własnych badaniach. Autor pokazuje analizowany problem w wymiarze globalnym, europejskim i lokalnym, m.in. polskim.

Artykuł **A. Makarewicz** pt. „Nowy kontrakt społeczny w dobie nowej gospodarki” dobrze porządkuje wiedzę na ten złożony i ciągle słabo zbadany u nas temat. Zwrócono w nim szczególną uwagę na kwestie definicyjne, teorie kontraktu społecznego, znaczenia dla kontraktu nowych technologii i kapitału ludzkiego oraz na współczesne modele kontraktu społecznego.

Kolejny tekst zamieszczony w książce, zatytułowany „Strategia lizbońska – nowy europejski model społeczno-gospodarczy”, jest autorstwa **A. Smagi**. Jest on ważny dla zrozumienia problematyki przewijającej się przez całą recenzowaną pracę. Są w nim bowiem bardzo dobrze pokazane społeczne cele zintegrowanej Europy, zrekonstruowana jest treść strategii lizbońskiej oraz dokonana obiektywna ocena jej realizacji. Autorka słusznie nie ma wątpliwości, że polityka społeczna poszczególnych państw, jak i całej UE, jest mocno powiązana ze stanem rozwoju ich gospodarki, stopniem zamożności i potencjałem konkurencyjnym.

K. Zamorska w kolejnym artykule pt. „Polityka społeczna Niemiec. Od bismarckowskich świadczeń socjalnych po Agendę 2010” w sposób klarowny pokazuje nam ewolucję państwa opiekuńczego od jego początków po dzień dzisiejszy. Charakteryzuje uwarunkowania tej ewolucji oraz dylematy i wybory, przed jakimi stawały i stają władze niemieckie.

W. Żbikowska-Wolańska w tekście pt. „Statut kobiet w Unii Europejskiej” podejmuje ważny problem równości płci, który nabiera szczególnego znaczenia w kontekście przemian demograficznych, spadku dzietności oraz skutków ekonomicznych związanych z obniżeniem się skłonności do zakładania rodziny. Warto dodać, że podobnym procesom, co podkreśla autorka, podlega również społeczeństwo polskie.

Artykuł **D. Moron** pt. „Potencjał ekonomiczny sektora *non-profit* na przykładzie wybranych krajów Unii Europejskiej” jest dokładną analizą potencjału ekonomicznego tego sektora i jego przemian. Tekst ma charakter studium porównawczego, w którym pokazuje się tę kwestię w trzech „starych” krajach UE (we Francji, w Niemczech i Wielkiej Brytanii) i trzech „nowych” (w Czechach, Polsce i na Słowacji). Autorka dobrze uchwyciła różnice organizacji *non-profit* w tych krajach, dotyczące zwłaszcza ich zasobów finansowych, źródeł dochodów oraz wielkości zatrudnienia.

Do najpoważniejszych problemów, z jakimi borykają się kraje UE, bez wątpienia należy bezrobocie. **M. Makuch-Paszkiewicz** w artykule pt. „Europejski Fundusz Społeczny na tle ewolucji finansowania celów europejskiej polityki społecznej w obszarze rynku pracy” pokazała tę kwestię poprzez pryzmat działalności jednego z najważniejszych instrumentów walki z bezrobociem, jakim dysponują członkowie UE, mianowicie EFS. Warto podkreślić, że autorka dokładnie wskazuje na priorytety, jakie zostały przyjęte przez tę instytucję na lata 2007-2013.

Podsumowując, do zalet recenzowanej książki należy zaliczyć:

- dobór i wagę problemów,
- pokazanie problemów społecznych w Unii Europejskiej jako całości i w poszczególnych jej krajach,
- aktualność i zaspokojenie zapotrzebowania na prezentowaną wiedzę.